

För huvudmän inom skolväsendet

Läslyftet

Kollegialt lärande för utveckling av
elevers läsande och skrivande

Läsåret 2015/16

Ansök senast den 23 januari 2015

Skolverket

Läslyftet 2015–2018

Hösten 2015 startar Läslyftet, en fortbildning i språk-, läs- och skrivdidaktik. Läslyftet riktar sig framför allt till lärare, men även till förskollärare i förskoleklass. Personal i skolbibliotek kan också medverka. Läslyftet bygger på kollegialt lärande, att lärare lär av och med varandra med stöd av en handledare. Fortbildningen syftar till att öka elevers läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen. Alla kan ta del av Läslyftets fortbildningsmodell och det stödmaterial som kommer att finnas på Läs- och skrivportalen. Möjligheten finns också att söka statsbidrag.

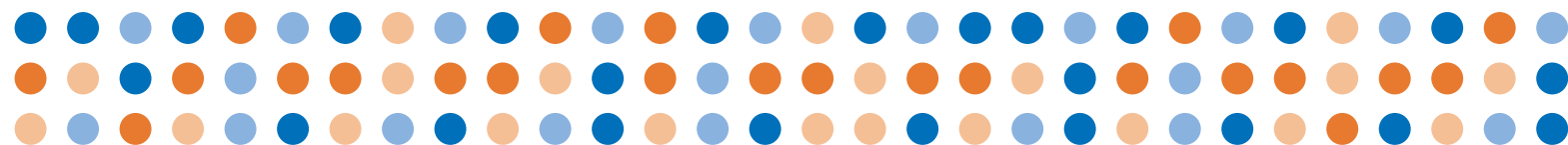
Läslyftet pågår 2015–2018 och under den tiden kommer satsingen att vända sig till den obligatoriska skolan (grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola), förskoleklass, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Det kommer även att tas fram stödmaterial för förskola och skolbibliotek.

I första omgången, läsåret 2015/16 kommer Läslyftet att vända sig till den obligatoriska skolan och förskoleklass.

I den här broschyren finns information om fortbildningen och hur huvudmän inom den obligatoriska skolan och förskoleklass kan ansöka om statsbidrag för handledare inför läsåret 2015/16.

Ansök senast den 23 januari 2015.

Välkommen till Läslyftet!

Innehåll

1. Läslyftet – lärarnas lärande i fokus 4

Läraren har stor betydelse för undervisningens kvalitet 4

Så här går fortbildningen till 5

Stödmaterialen finns på Läs- och skrivportalen 6

Utbildning för handledare som får statsbidrag 6

Information och utvecklingsstöd för rektorer 7

Utvecklingsstöd för huvudmän 7

2. Planera och organisera deltagandet i Läslyftet 8

Skapa organisatoriska förutsättningar 8

Val av moduler 8

Statsbidrag för handledaren 9

Handledarens kvalifikationer och arbetsuppgifter 9

Deltagande lärare 10

3. Så ansöker huvudmannen om statsbidrag 11

Huvudmannen ansöker 11

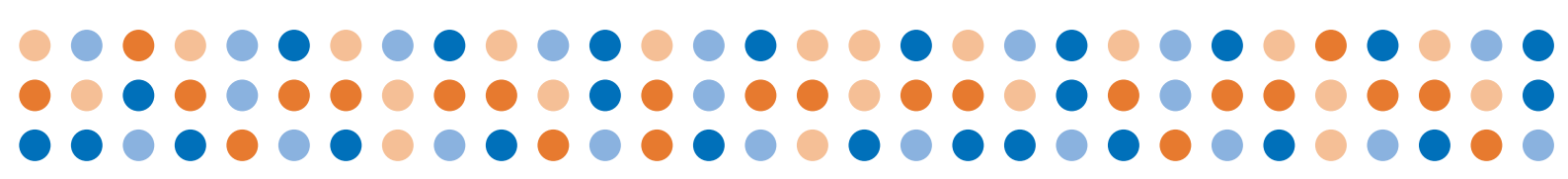
Skolverket fördelar bidrag och fattar beslut 11

Huvudmannen rekviderar statsbidrag för handledare i mars 12

Huvudmannen redovisar vilka lärare som deltar 12

Huvudmannen redovisar hur statsbidraget använts 13

Kontakt 13

1. Läslyftet – lärarnas lärande i fokus

Läsförståelse och skrivförmåga är avgörande för elevers utveckling och lärande liksom för framtida delaktighet i samhälls- och yrkesliv. Elevers språk- och kommunikationsutveckling är alla lärares ansvar.

Läslyftet är en fortbildning i språk-, läs- och skrivdidaktik. Läslyftet riktar sig framför allt till lärare men även förskollärare i förskoleklass inkluderas. Personal i skolbibliotek kan också medverka. Fortbildningen utgår från kunskapen om att lärarens förmåga att undervisa är central för elevernas möjligheter att utveckla goda kunskaper. Fortbildningen äger rum lokalt på skolor, är verksamhetsnära, och bygger på kollegialt lärande med stöd av en handledare.

Det är huvudmannen som utser handledare. Huvudmannen kan ansöka om statsbidrag för handledaren att vara ett stöd för lärargrupperna i det kollegiala lärandet. För att stödja rektorerna att aktivt bidra till fortbildningens genomförande erbjuds information och stöd.

Läslyftet pågår 2015-2018 och under den tiden kommer satsningen att vända sig till den obligatoriska skolan¹, förskoleklass, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Det kommer även att tas fram stödmaterial för förskolan och skolbibliotek.

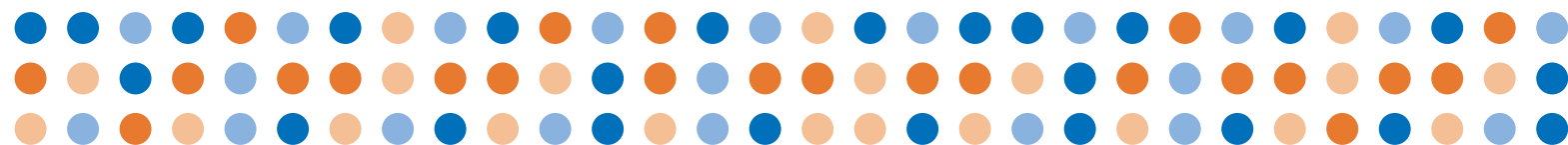
I första omgången, läsåret 2015/16, kommer Läslyftet endast att vända sig till obligatoriska skolan och förskoleklass. Huvudmän för dessa skolorformer kan ansöka om statsbidrag för handledare inför läsåret 2015/16.

Läraren har stor betydelse för undervisningens kvalitet

Språk och lärande hör ihop. Språkliga förmågor är centrala i läroplaner, kursplaner och ämnesplaner. Alla lärare har uppdraget att stötta elevernas utveckling mot ett rikt och nyanserat språk och ett utvecklat ämnesspråk i skolans alla ämnen. Lärare med höga förväntningar på sina elevers resultat och som har tillgång till olika verktyg för att kunna variera och anpassa sin undervisning har goda möjligheter att stötta elevernas språk- och kunskapsutveckling.

Läslyftet bygger på kollegialt lärande med stöd av en handledare och en engagerad och drivande rektor. Kollegialt lärande är ett sammanfattande begrepp som beskriver olika former av kompetensutveckling där lärare genom strukturerat samarbete tillägnar sig kunskap för att utveckla sin undervisning. Lärarens förmåga att reflektera över sin undervisning och att utveckla den tillsammans med kollegor har stor betydelse för att utveckla kvaliteten i undervisningen.

¹ Grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan.

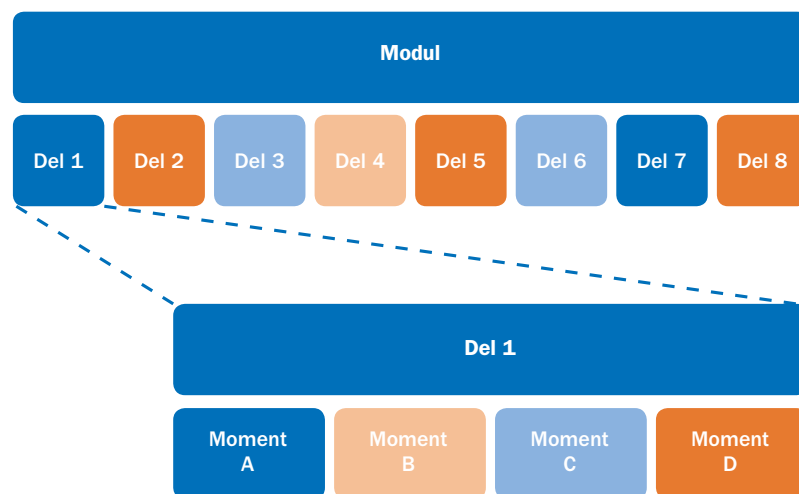

Arbetet i Läsflytet utgår från didaktiskt stödmaterial som finns tillgängligt på en webbportal, [Läs- och skrivportalen](#). Stödmaterialen på Läs- och skrivportalen är indelat i så kallade moduler som har olika inriktningar. Avsikten med materialet är att erbjuda ett stöd för lärarnas didaktiska reflektion samt ge dem verktyg och metoder för att förändra och utveckla sin undervisning.

Så här går fortbildningen till

Under läsåret 2015/16 kommer det att finnas moduler för lärare och förskollärare inom den obligatoriska skolan och förskoleklass. Vissa moduler bygger på medverkan från personal i skolbibliotek.

Varje modul är indelad i åtta olika delar. Fortbildningen följer en arbetsgång som är gemensam för samtliga moduler. Delarna är indelade i fyra moment (A–D) som lärarna arbetar sig igenom. I det första steget tar läraren del av stödmaterial från Läs- och skrivportalen. Efter det samlas gruppen för en kollegial diskussion och gemensam planering med stöd av handledaren. Därefter ska var och en i gruppen genomföra en undervisningsaktivitet. Till sist samlas gruppen igen för en gemensam uppföljning.

De fyra momenten i varje del kan beskrivas på följande sätt:

Moment A: Individuell förberedelse (45–60 minuter)

Moment B: Kollegialt arbete (90–120 minuter)

Moment C: Aktivitet

Moment D: Gemensam uppföljning (45–60 minuter)

Det är lärarnas lärande som står i fokus för fortbildningen. Hur lärargrupperna ska organiseras och vilken modul som är mest lämplig att arbeta med beslutas av huvudmannen tillsammans med rektorn. Det tar 30–40 timmar för en grupp lärare att kollegialt arbeta med en modul och genomföra aktiviteter i den ordinarie undervisningen.

Rektorn och huvudmannen har ansvaret för att frigöra tid för arbetet med två moduler inom ramen för lärarnas arbetstid under ett läsår och för att tiden fördelas kontinuerligt över året.

Stödmaterialen finns på Läs- och skrivportalen

Läs- och skrivportalen är öppen för alla. Lärare och skolor behöver därför inte formellt delta i Läslyftet med statsbidrag för att arbeta med fortbildningsmodellen och ta del av stödmaterialen.

När Läs- och skrivportalen är fullt utbyggd kommer den att vända sig till lärare i den obligatoriska skolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, personal i skolbibliotek samt till förskollärare och lärare i förskoleklass. Det kommer också att tas fram material för personal i förskolan.

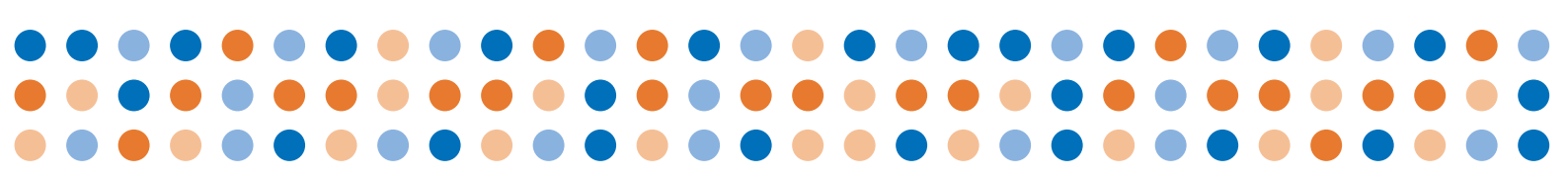
Ett flertal universitet och högskolor är delaktiga i att utarbeta stödmaterialen. Läs- och skrivportalen kommer att utvecklas fram till 2018.

<https://lasochskrivportalen.skolverket.se>

Utbildning för handledare som får statsbidrag

Huvudmannen kan ansöka om statsbidrag för lön för att frigöra tid för handledaren att vara ett stöd för lärargrupperna i det kollegiala lärandet. De handledare som huvudmannen får statsbidrag för erbjuds kostnadsfri utbildning vid ett lärosäte. Utbildningen består av en kombination av föreläsningar, gruppdiskussioner samt praktiska övningar i att handleda. Syftet med handledarutbildningen är att ge handledaren goda kunskaper om Läslyftet. Handledaren vidareutvecklar även sin förmåga att handleda kollegialt lärande och sin förmåga att bidra till att lärarnas kunskaper utmanas och fördjupas.

Handledarutbildningen består av nio heldagar fördelade på tre till fyra tillfällen. Utbildningen påbörjas i maj/juni 2015 och genomförs därefter parallellt med att handledaren leder det kollegiala arbetet på skolan under läsåret 2015/16.

Information och utvecklingsstöd för rektorer

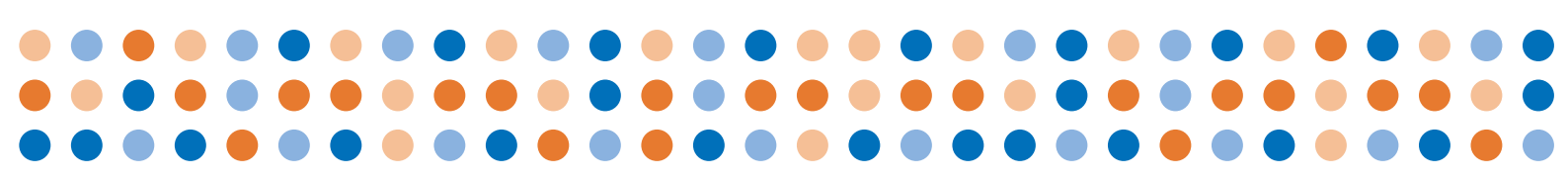
Inför deltagandet i Läslyftet bjuds rektorerna in till en inledande konferens. Syftet med denna endagskonferens är att informera om Läslyftets upplägg och innehåll, samt att stötta rektorernas arbete med att organisera fortbildningen på ett sätt som ger goda förutsättningar för utveckling. För att kunna leda det lokala arbetet, och utgöra ett stöd för handledare och lärare, får rektorerna under konferensen också en introduktion till forskning inom språk-, läs- och skrivutveckling.

Mot slutet av året med statsbidrag erbjuds en tvådagarskonferens, som framför allt ger stöd för att leda ett långsiktigt hållbart förändringsarbete med fokus på språk-, läs- och skrivutveckling.

Utvecklingsstöd för huvudmän

På huvudmannanivå kan en processledare/språk-, läs- och skrivutvecklare bidra till att stödja eller skapa hållbara och långsiktiga strukturer i det systematiska kvalitetsarbetet med språk-, läs- och skrivutveckling.

Stöd för denna funktion kommer att ges i samarbete med **Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling** (NCS) vid Skolverket. Stödet kommer att bestå av webbaserat material för uppföljning och analys. Dessutom kommer en utbildning att erbjudas där huvudmän ges möjlighet att anmäla en processledare/språk-, läs- och skrivutvecklare. Information om utbildningen kommer i januari 2015.

2. Planera och organisera deltagandet i Läslyftet

Huvudmannen ansvarar för att planera det lokala deltagandet i Läslyftet och att ansöka om statsbidrag för lön för att frigöra tid för handledaren att vara stöd för lärargrupperna i det kollegiala lärandet. Huvudmannen skapar även förutsättningar för rektorn att vara ett stöd både för de lärare som deltar och för den utsedda handledaren.

Det är huvudmannen som tillsammans med rektorn skapar organisatoriska förutsättningar för att de lärare som deltar i fortbildningen ska kunna göra detta inom ramen för sin arbetstid. Huvudmannen är tillsammans med rektorn också ansvarig för att följa upp hur det går för lärarna i fortbildningen.

Skapa organisatoriska förutsättningar

Det är huvudmannen och rektorn som avgör hur fortbildningen ska organiseras lokalt. Skolverket fördelar bidrag efter antal deltagande lärare per handledare. Det är viktigt att huvudmannen och rektorn organiserar deltagandet så att lärargrupperna varken blir för stora eller för små. Olika lärargrupper kan arbeta med olika moduler. Lärarna kan till exempel grupperas utifrån arbetslag eller ämneslag.

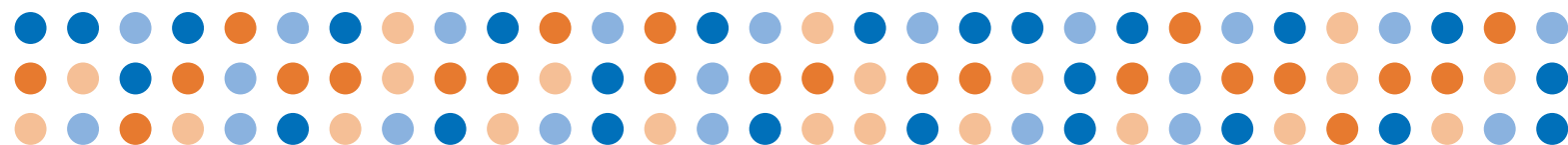
Att skapa organisatoriska förutsättningar innebär även att schemalägga så att lärarna kan träffas inom ramen för sin arbetstid. Under framför allt moment B och moment D behöver lärarna träffas för att samtala och planera tillsammans. Det innebär att lärarna måste ges möjlighet att mötas cirka en gång i veckan. Att låta lärare på samma skola bilda en grupp kommer att vara en vanlig lösning.

Vid stora geografiska avstånd kan huvudmannen undersöka möjligheterna för lärare att använda sig av tekniska lösningar, till exempel videokonferenser, för att underlätta det kollegiala lärandet och minska den tid som används för resor.

Stöd för att organisera deltagandet finns på [Skolverkets webbplats](#). Stödet utgörs av ett diskussionsunderlag som syftar till att stimulera samtal om vilka lärargrupper som ska delta, hur dessa ska organiseras, vilka moduler som ska väljas och vem eller vilka som ska utses till handledare.

Val av moduler

Skolans kvalitetsarbete, elevernas kunskapsresultat och annat lokalt underlag om läs- och skrivundervisningen kan användas som vägledning för vilka moduler som är lämpliga att arbeta med. Valet av modul kan påverka hur arbetet organiseras och hur lärarna grupperas.

Läsåret 2015/16 kommer det att finnas övergripande moduler som vänder sig till alla lärare inom den obligatoriska skolan, samt till förskollärare i förskoleklass och personal i skolbibliotek. Dessutom kommer det att finnas mer avgränsade moduler, exempelvis för lärare som undervisar i svenska, svenska som andraspråk, och naturorienterande eller samhällsorienterande ämnen. Modulen *Samtal om text* från Läslyftets utprovningssomgång läsåret 2014/15 kommer att finnas kvar på Läs- och skrivportalen. Fram till 2018 kommer antalet moduler successivt att öka.

Statsbidrag för handledaren

Huvudmän inom den obligatoriska skolan och förskoleklass kan ansöka om statsbidrag för handledare inför läsåret 2015/16.

Bidrag lämnas till huvudmannen för att frigöra tid för handledaren att vara ett stöd för lärargrupperna i det kollegiala lärandet. Skolverket lämnar statsbidrag för handledare som ersättning för lön. Bidraget är ett schablonbelopp som ska motsvara högst 10 respektive 20 procent av en genomsnittlig heltidslön för en lärare. En huvudman kan utse samma lärare som handledare flera år i rad.

Huvudmannen kan under samma läsår delta med en skolenhet och handledare både inom Läslyftet och inom Matematiklyftet. En lärare kan dock under samma läsår endast delta i en av satsningarna.

Under Läslyftets utprovningssomgång läsåret 2014/15 var schablonbeloppet för en handledare på 20 procent 98 900 kronor per läsår och för en handledare på 10 procent 49 450 kronor per läsår. Storleken på beloppet för läsåret 2015/16 fastställs i samband med Skolverkets beslut om fördelning av bidrag senast under vecka 11 år 2015.

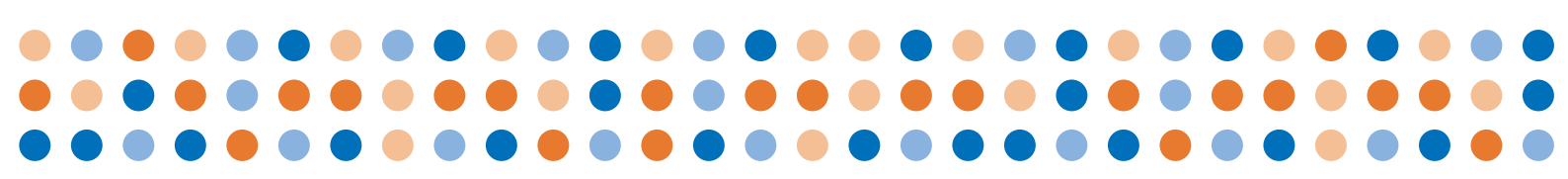
Utgångspunkten när Skolverket fördelar statsbidrag är att en handledare på 10 procent handleder mellan 6 och 10 lärare och en handledare på 20 procent handleder mellan 12 och 20 lärare. Huvudmän kan välja att samarbeta med en annan huvudman för att kunna använda samma handledare för de deltagande lärarna.

Handledarens kvalifikationer och arbetsuppgifter

Handledaren ska vara anställd hos huvudmannen antingen tills vidare eller för begränsad tid. Handledaren ska på minst 10 eller 20 procent av en heltid tjänstgöra som handledare för deltagande lärare.

Handledaren som huvudmannen utser ska:

- vara legitimerad lärare eller förskollärare

- ha minst fyra års erfarenhet av undervisning
- ha behörighet att undervisa i svenska eller svenska som andraspråk, eller på annat sätt ha tillägnat sig goda kunskaper i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt
- ha strävan att utifrån aktuell forskning inom områden med relevans för undervisningen medvetet och systematiskt utveckla elevens lärande
- ha visat intresse för att utveckla undervisningen tillsammans med andra lärare.

Handledaren ska framför allt bidra till det kollegiala lärandet hos de lärare som deltar i fortbildningen. En handledare ska även informera lärarna om syftet med fortbildningen och om hur fortbildningsmodellen är upplagd samt vägleda dem på Läs- och skrivportalen.

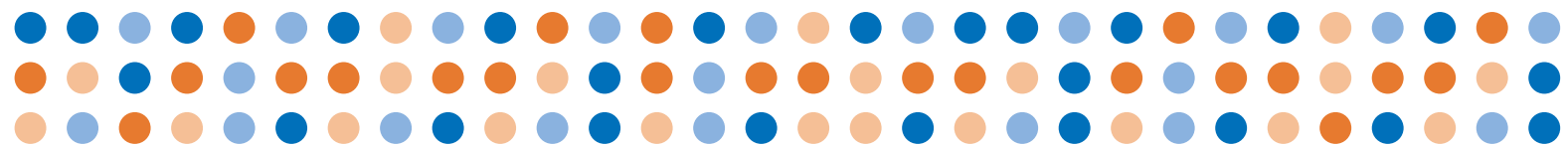
Det är möjligt för en lärare att tjänstgöra mer än 10 respektive 20 procent som handledare inom Läslyftet. Skolverket kan dock ersätta huvudmannen med högst 10 respektive 20 procent av en genomsnittlig heltidslön för en lärare. Om en handledare är anställd hos två olika huvudmän och ska handleda lärare som deltar i fortbildningen hos respektive huvudman, är det möjligt för båda huvudmännen att få statsbidrag.

Deltagande lärare

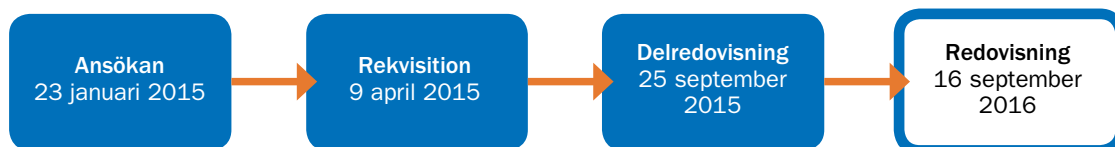
För att lärare och förskollärare i förskoleklass ska kunna delta i fortbildningen enligt den beskrivna modellen måste tid frigöras. Läraren ska förbereda sig genom att ta del av det material som finns på Läs- och skrivportalen, delta i gemensam planering och gruppdiskussioner med kollegor samt genomföra de klassrumsaktiviteter som ingår i fortbildningen. Handledaren ska handleda lärare som deltar i fortbildningen på arbetstid. Den totala arbetstiden får inte överstiga 100 procent av en heltidstjänst.

Lärarna och förskollärarna i förskoleklass som deltar ska vara anställda hos huvudmannen. De ska ha möjlighet att regelbundet pröva metoder och arbetssätt i undervisningen med grupper av elever i enlighet med fortbildningsmodellen. Under det läsår som huvudmannen får statsbidrag för en handledare är kravet att deltagande lärare och förskollärare i förskoleklass ska arbeta med två moduler.

Personal i skolbibliotek kan också delta i fortbildningen. Inför läsåret 2015/16 planeras en till två moduler där samarbete mellan lärare och skolbibliotek är centralt. Huvudmannen ska inte ange personal i skolbibliotek i ansökan och de ingår därmed inte i antalet lärare som ligger till grund för tilldelningen av statsbidrag.

3. Så ansöker huvudmannen om statsbidrag

Huvudmannen ansöker

I ansökan ska huvudmannen ange hur många lärare på respektive skolenhet som huvudmannen planerar att delta med under läsåret 2015/16. Skolverket beräknar antalet handledare utifrån antalet lärare som huvudmannen anger i ansökan. Om huvudmannen planerar att samarbeta med en eller flera andra huvudmän ska även detta anges i ansökan. Varje huvudman skickar in en egen ansökan där samarbetet framgår.

Blankett för ansökan och blankettstöd finns att hämta på Skolverkets webbplats.

<http://www.skolverket.se/bidrag>

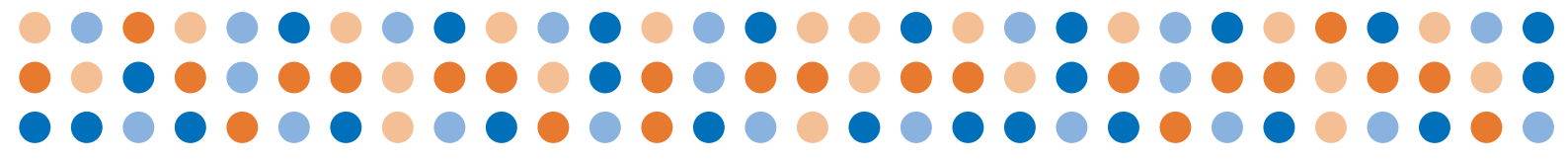
Senast 23 januari 2015 ska ansökan ha inkommit till Skolverket.

Skolverket fördelar bidrag och fattar beslut

Skolverket fördelar statsbidrag utifrån antalet lärare per handledare. Fördelningen utgår ifrån att en handledare på 10 procent ska handleda mellan 6 och 10 lärare och en handledare på 20 procent ska handleda mellan 12 och 20 lärare. För att beräkna hur många handledare en huvudman kan få bidrag för, används ett genomsnitt av intervallet på 10 procent, det vill säga talet 8. Vid handläggningen divideras antalet deltagande lärare med 8 och avrundas till närmaste heltal.

Exempelvis kan en huvudman som ansöker om deltagande för 30 lärare ha möjlighet att rekvirera medel för 4 handledare på 10 procent eller 2 handledare på 20 procent. I detta exempel kan en huvudman också välja att rekvirera medel för 2 handledare på 10 procent och 1 handledare på 20 procent. Huvudmannens val anges i rekvisitionen för handledarna som beskrivs nedan.

Om Skolverket får ansökningar om bidrag för fler handledare än det totala bidraget räcker till, görs ett urval. Urvalet kommer att baseras på geografisk spridning. Antalet handledare och lärare som huvudmannen ansökt om kan därmed komma att minska i antal. Det kan

också bli så att vissa huvudmän inte har möjlighet att delta läsåret 2015/16. Skolenheter som deltar läsåret 2015/16 får möjlighet att delta nästkommande läsår i mån av plats.

Efter handläggning och eventuellt urvalsförfarande beslutar Skolverket om hur många handledare som huvudmannen kan rekquirera statsbidrag för. I beslutet framgår också de fastställda schablonbeloppen för handledare som deltar i Läsluftet. Efter beslutet ska huvudmannen utse handledare.

Senast under vecka 11 2015 fattar Skolverket beslut om fördelning av bidrag.

Huvudmannen rekquirerar statsbidrag för handledare i mars

Huvudmannen utser handledare och rekquirerar statsbidrag för dessa. Bidraget för handledare är kopplat till antalet deltagande lärare. Om antalet lärare minskar kan det även påverka antalet handledare som beviljades vid ansökan. Skolverket informerar ytterligare om detta i samband med rekvisitionen.

I rekvisitionen ska huvudmannen utöver uppgifter om handledarna ange om dessa ska tjänstgöra som handledare på 10 eller 20 procent. Huvudmännen ska också ange vilka skolenheter som deltar.

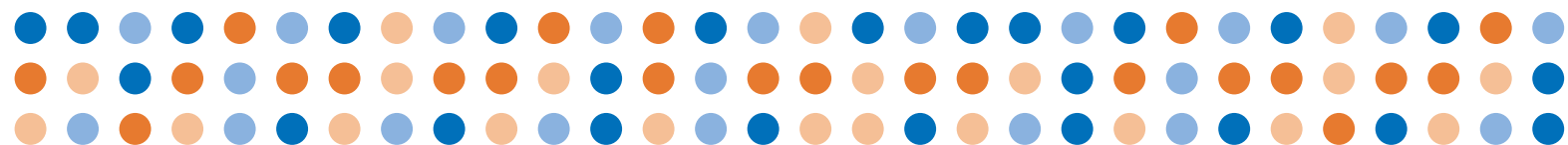
Rekvisitionen fungerar även som en anmälan till handledarutbildningen. Huvudmannen anger i rekvisitionen om handledaren ska delta i Skolverkets handledarutbildning eller inte.

Senast 9 april 2015 ska rekvisitionen ha inkommit till Skolverket.

Huvudmannen redovisar vilka lärare som deltar

När lärarna har påbörjat sin fortbildning, i augusti 2015, ska huvudmannen redovisa vilka lärare, vilka förskollärare i förskoleklass och vilken personal i skolbibliotek som deltar. Om antalet lärare minskar i förhållande till ansökan kan detta komma att påverka det bidrag som redan utbetalats för handledare. Skolverket informerar ytterligare om detta i samband med redovisningen.

Senast 25 september 2015 ska delredovisningen ha inkommit till Skolverket.

Huvudmannen redovisar hur statsbidraget använts

De huvudmän som beviljas och mottar statsbidrag inom Läsllyftet är skyldiga att använda bidraget i enlighet med beskrivningen ovan. Skolverket kommer att följa upp och utvärdera hur bidraget har använts. Ytterligare information ges i samband med redovisningen. Skolverket kan helt eller delvis komma att återkräva bidrag som inte har använts i enlighet med Skolverkets uppställda krav.

Senast 16 september 2016 ska huvudmannen skicka in en redovisning av hur statsbidraget inom Läsllyftet har använts under läsåret 2015/16.

Kontakt

Frågor om statsbidrag:
statsbidrag.laslyftet@skolverket.se

Andra frågor om Läsllyftet:
laslyftet@skolverket.se

Skolverket

www.skolverket.se

